

JORNADES D'EDUCACIÓ DE MENORCA EL 20 DE SETEMBRE

LA CULTURA INSULAR EN EL SISTEMA EDUCATIU

Pere Alzina, Anselm Barber, Nel Martí i Pilar Benejam

Grup de Recerca en Educació- Menorca Edu 21

La globalització ha creat la il·lusió que era possible substituir sense mesura la manera de viure als diferents territoris per una mena de cultura i comunitat planetària de l'espècie. Però la globalització és principalment un fenomen econòmic i de comunicació. En canvi, la cultura és la conseqüència de forjar amb molt de temps una adaptació de les idees i els sentiments als llocs on habitam. Quan omplim el temps amb el succedani, es desequilibren les guies vitals: llengües, cultures (formes de viure i de relacionar-se) i territoris conformen grans ecosistemes, que cal tenir en compte.

Hem sabut detectar colonitzacions culturals històriques, però no hem advertit de l'actual per les diferències que presenta i per manca de perspectiva. Com en altres colonitzacions, l'imposat per actual pot ser de menor conveniència en prou aspectes. Cal ser crític i no perdre ni substituir conquestes valuoses per modernitats banals. Gran part de la globalització és purament mercadeig i consum, sense valors antropològics, a vegades disfressada de valors que no ho són.

Està passant ara una part d'allò que ha succeït amb les cultures autòctones i indígenes que dràsticament han sofert una desculturalització dissimulada rere una presumpta modernitat i superioritat, que només ho és per domini de poder i de recursos, no per categoria ni saviesa humana. Açò ha portat a perdre significats, vincles i degradant la manera d'estar i viure de les comunitats. Una part de la degeneració del pensament i de les idees avui també és una reacció boja davant aquesta buidor global.

L'educació de Menorca ha de revisar què hem sacrificat i què hem de salvar en aquesta colonització. Sense renunciar, en absolut, a allò que pot afegir capacitats i possibilitats, que pot ser complementari o millor que el resultat de la cultura pròpia, però sense caure en la substitució acrítica i colonitzant.

Caldria:

“*La interacció amb l'entorn és la que socialitza, conforta i permet a la persona activar-se i sentir-se reforçada pel que fa i crea*”

❖ **DONAR UN ALTRE** sentit a la cultura, apostant per aprofundir en la pròpia, vehiculant-la amb la nostra llengua sense concessions com a instrument, i relacionant-la amb la cultura universal, que sigui cultura, però no amb el màrqueting i la vacuïtat.

❖ **LA INTERACCIÓ** amb l'entorn és la que socialitza, conforta i permet a la persona activar-se i sentir-se reforçada pel que fa i pel que crea. Equilibra, dona sentit i enforteix la salut mental. Fer-ho en dimensions planetàries defuig l'escala humana i genera frustració. En cap cas, açò implica no pensar amb millores globals o no reflexionar sobre el sentit de pertinença a un planeta. Valorant i enriquint on vivim, podem millorar la situació global.

❖ **L'EDUCACIÓ** ha de cercar fer éssers humans però també persones clarament compromeses amb el territori. No ho hauríem d'abandonar per haver fet conces-

sions en objectius, competències, metodologies i sistemes d'organització importats i aplicats aquí acríticament. (El patiment de la llengua, una part de la desil·lusió, el desvinculament pel comú en són conseqüències evidents).

Imaginem una Menorca on s'hagués fet com en tants altres llocs. On s'hagués abandonat l'ensenyament de la nostra llengua alhora que s'ha produït l'època de més arribada de nous menorquins. On no existis-

sin molts adults i majors formats en aquesta estima per la cultura de l'illa, i que encara es dediquen a potenciar i difondre el saber que ha produït la terra. On es prioritza el coneixement de l'arribat de fora i es negligis allò que proposen els nostres col·lectius de professionals, les nostres associacions, els nostres artistes, activistes, intel·lectuals... Menorca seria un tros més de qualsevol lloc, no seria aquesta terra que ens serveix i atrau per ser com és.

Alerta a pensar que açò és per generació espontània. És conseqüència de totes les hores invertides en educació formal i no formal per promoure el saber que ens envolta com a forma de viure. Els centres d'ensenyament que han vinculat aprendre i entorn han estat fonamentals. Els col·lectius de tot tipus que alimenten constantment aquest esperit menorquí són insubstituïbles. I les institucions que han creat programes i han invertit perquè sigui així ho han facilitat.

Podríem posar tants exemples de bones pràctiques que seria injust pels que ens deixariem. Ara bé, també constatarem que la força immensa de l'ona globalitzadora dins i fora dels centres està decantant allò que ha estat tan fonamental per viure aquí en les darreres dècades. L'allau ha fet i fa estralls en infinitat de territoris. I la colonització és una via que porta als mals de l'aculturació.

També en parlarem a les Jornades.

EL RAYO VERDE NOS QUEDAMOS ATRÁS

Amaya Michelena
Periodista

Shanghái acaba de publicar su famoso ránking de universidades. Analiza dos mil quinientas de las 25.000 que existen y elabora una lista con las mil mejores. De las veinte primeras, dieciséis son estadounidenses, tres británicas y una francesa. China ya logra colar seis entre las cincuenta mejor posicionadas, Alemania tres. España solo asoma a partir del puesto 151 y cuenta con diez instituciones entre las quinientas más destacadas. Una nota pobre, pero esperada. Porque a pesar de que todos los gobiernos que recordamos en las últimas décadas han dicho que apostarían con fuerza por el I+D+I, lo cierto es que los presupuestos brillan por su dejadez y la educación jamás ha sido una prioridad. Los resultados están a la vista. La ciencia sigue siendo una enorme asignatura pendiente en un país que hace maravillas con los recursos de los que dispone y que maltrata sistemáticamente a sus investigadores. Tanto, que a menudo emigran hacia tierras más fértiles. Si miramos el número de patentes registradas nos haremos otra idea de cómo anda el ránking: lo lidera China, seguida por Estados Unidos, Japón y Francia, seguidos por Reino Unido, Suiza, Suecia y Países Bajos. España está en el puesto 21, a pesar de ser más grande que algunos de esos países. En los cincuenta primeros puestos no aparece ni una sola empresa española. Todos sabemos por qué, puesto que el desarrollo económico de nuestro país se sostiene en cimientos que apenas necesitan innovación ni ciencia y que, cuando los requiere, se limita a comprarlos fuera: servicios y turismo. Uno de los anuncios estrella de Pedro Sánchez fue su respaldo a las altas tecnologías, veremos si algo de eso da frutos o dentro de cinco años seguimos a la cola.

“*La ciencia sigue siendo una enorme asignatura pendiente*”

to, que a menudo emigran hacia tierras más fértiles. Si miramos el número de patentes registradas nos haremos otra idea de cómo anda el ránking: lo lidera China, seguida por Estados Unidos, Japón y Francia, seguidos por Reino Unido, Suiza, Suecia y Países Bajos. España está en el puesto 21, a pesar de ser más grande que algunos de esos países. En los cincuenta primeros puestos no aparece ni una sola empresa española. Todos sabemos por qué, puesto que el desarrollo económico de nuestro país se sostiene en cimientos que apenas necesitan innovación ni ciencia y que, cuando los requiere, se limita a comprarlos fuera: servicios y turismo. Uno de los anuncios estrella de Pedro Sánchez fue su respaldo a las altas tecnologías, veremos si algo de eso da frutos o dentro de cinco años seguimos a la cola.

LA HEMEROTECA

1974
HACE 50 AÑOS

- ▶ Julio Iglesias en Menorca.
- ▶ Peculiares características del Órgano de Mahón.
- ▶ Los artistas norteamericanos Sharin y Larry Sherman inauguraron una exposición en el Ateneo.
- ▶ Ferrerías prepara sus fiestas.
- ▶ Una confrontación interesante: At. Ciudadela-Sporting Mahónés.

Portada del diario «Menorca» de día 21 de agosto de 2023.

1999
HACE 25 AÑOS

- ▶ Iscomar incluye Maó entre sus planes de ampliación de líneas.
- ▶ Los «parking» también hacen su agosto.
- ▶ Almunia, de vacaciones en la isla.
- ▶ Nuevo récord de tirada del «Menorca»: 9.200 ejemplares.
- ▶ Ferrerías, a punt per les seves festes.

▶ Un estudio del Centro de Medicina Subacuática concluye en la necesidad de aumentar las precauciones.

2023
HACE 1 AÑO

- ▶ La viña alcanza las 150 hectáreas y el valor del vino llega a 1,5 millones.
- ▶ Los radares disparan las multas de velocidad en Es Migjorn.

- ▶ La mayoría de alcaldes y consellers que perdieron el gobierno siguen en política.
- ▶ El propietario de Algaiarens lleva a los tribunales el uso público del camino.
- ▶ Dos accidentes de madrugada en la 'general' se saldaron con cinco heridos.
- ▶ Una volta menys al Jaleo de Sant Llorenç per la calor.
- ▶ Ciència, art i moda es troben a casetes de Sa Mesquida.
- ▶ España femenina toca el cielo (1-0).